

Yöneten - yönetilen, gözetliyen- gözetn, ezen-ezilen, efendi-köle, hakim - mahkum, devlet-yurttaş, toplum - birey gibi kavramlar kapitalist düzenin şifreleridir. Bütün bu kavramların özünde kurulu düzenin baş eğme ve baş eğdirme esasları saklıdır. Cari düzen baş eğme ve baş eğdirme esası üzerine kurulunca bunun zor yoluyla mı yoksa rıza ile mi gerçekleştireceği, sorunların sorunu olarak karşımıza çıkar. Tiranlik, totaliterlik, diktatörlük, monarşi ve demokrasi gibi sayısız siyasal kavram yurttaşların bu baş eğme ve baş eğdirme düzenine nasıl ve hangi yöntemlerle rıza edileceğiyle ilgilidir.

Bütün çabalar, ideolojiler, öğretiler, eğitimler, bürokrasi, hiyerarşi insanoğlunu mevcut rejime rıza göstermesini sağlatmaya yöneliktir. Sosyal rızayı sağlamak için totaliter rejimler zora başvurur, demokratik sistemlerde ise seçim ve propaganda ile türlü çeşit Halkı ikna araçları kullanır. Her şey iktidar için daha doğrusu tahakküm içindir.

İnsanoğlu daha doğuştan gözlerini gerçekte hayata değil, kendisini çelik bir korse gibi kuşatmış olan iktidarlara açar. Yaşamlar büyük ya da küçük iktidarlar arasında geçer. Ortada bir tek iktidar değil, iktidarlar vardır. Ailede, okulda, camide, atölyede, fabrikada, orduda ve serflik ilişkilerinin söz konusu olduğu tüm tahakküm biçimlerinde şu veya bu düzeyde bir iktidar ilişkisi söz konusudur. Aslında toplum farklı iktidar odaklarının meydana getirdiği bir bütündür. Bütün iktidarlar da emredici, hükmedici, belirleyici, tayin ve tahakküm edicidir.

Totaliter yönetim altında da olsa insanın doğasında baskıya karşı direnme vardır. Kolakowski'nin belirttiği gibi, "İnsanoğlunun yapısındaki birçok şey totaliter denetiminin baskılarına karşı direnir. Aile yaşamı, duygusal ve cinsel ilişkiler, bireysel ve kolektif bellek, sanat ve edebiyat, belli bir oranda sistemin etkilerinin dışında kalırlar. Ancak totaliter baskılara karşı durmanın maliyeti o kadar yüksektir ki bunu çok sayıda insan göze alabilir, Günümüzde totaliter dayatmalara karşı" Ya bana özgürlüğümü verin ya da beni öldürün" diyecek kadar dik başlı insan sayısı da yok denecek kadar azdır.

İzzet Begoviç, itaat eden ile karşı koyan insanların kendisine has özellikleri olduğunu söyler. O itaat ya da itiraz eden insanların bir birine taban-tabana zıt özelliklerini şöyle ifade etmiştir. İnsanlar var ki güçlü iktidarlara hayrandırlar. disiplini ve ordularda görülen, amiri ve memuru belli olan düzeni severler.

Yeni kurulan şehir semtleri, sıraları dosdoğru ve cepheleri hep aynı olan evleriyle onların zevklerine uygundur. Müzik bandoları, formaları, gösterileri, resmi geçitleri ve bunlar gibi hayatı "güzelleştiren" ve kolaylaştıran şeyleri beğenirler. Bilhassa her şey "kanuna uygun" olsun isterler. Bunlar tebaa zihniyetli insanlardır. ve tabi olmayı; emniyeti, intizamı, teşkilatı, amirlerince methedilmeyi, onların gözüne girmeyi severler. Tebaa iktidarı, iktidarlar da tebayı sever. Onlar beraberlerdir. Bir bütünün parçaları gibi. Otoride yoksa bile tebaa onu icat eder.

Haldun, "İnsan beyni değirmen taşına benzer. İçine yeni bir şeyler atmazsanız, kendi kendini öğütür." Der. Sonuçta bu insandaki potansiyelin beslenmesi ve böylece bu yeteneğin açığa çıkması ya da tersine kendi kendini körelterek yok etmesi sorunudur. İnsanda var olan isyan ya da itiraz güdüsü toplum ve çevre tarafından beslenmezse bu durum insanda itaat ve köle ahlakını yerleştirir. İnsandan daha çok kendi kendini tüketen bir varlık yoktur. İnsan kendi kendini tüketen bir varlık yoktur. İnsan eğer kendi kendini üreten olmazsa kendisini tüketen bir varlık olup çıkar geder kalın Sağlıcakla!